

Međunarodna osnovna škola Mostar

Zalik bb

Mentor: Amira Maksumić

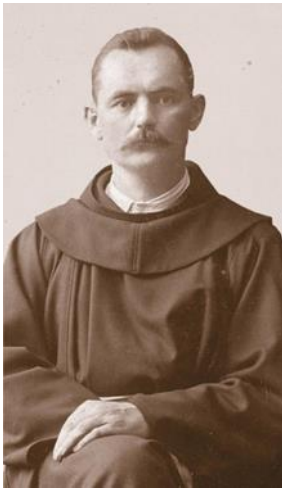
Dokumentaristički rad: Didakovi dani

Mostar, 21.9. 2023. godine

uradila: Ema Dodig, učenica VIII razreda

Didakovi dani

Crkveni velikan, hercegovački Mojsije, spasitelj sirotinje, otac Hercegovine, otac sirotinje ili narodni prosvjetitelj kako ga je narod opisivao, fra Didak Buntić, krsnog imena Franjo. Fra Didak Buntić rođen je 9. listopada 1871. godine na jednom malom mjestu Paoči blizu mjesta gdje ja živim, a umro je 3. veljače 1922. godine u 51. godini života na Čitlučkom polju od srčanog udara, dok je tražio mogućnost za njegovu melioraciju. Ja sam jako ponosna na mjesto iz kojeg dolazim, fra Didak Buntić pripadao je župi Gradnići, a kršten je u istoj crkvi kao ja.

Fra Didak Buntić imao je puno različitih osobina, ali su ga sve te osobine usavršavale. O njegovim osobinama mogla bih napisati čitavu knjigu jer je on bio „rijetka pojava u Hercegovini“ kao što je napisao jedan autor u jednom od članaka o Didaku. No, ja ću se držati samo osobina koje su ga najviše upotpunjavale. Vjera mu je bila čvrsta, a povjerenje u Boga ogromno, a ljubav prema Bogu pokretala ga je i davala mu je snagu. Bog je bio izvor svega što je Didak radio i govorio. Smatrao je da niša nije slučajnost, već da Bog upravlja svim događajima. Didak je sa svom ljubavi prema Bogu izgradio crkvu na Širokom Brijegu, nije samo nadgledao izgradnju crkve nego je i pomagao u njenoj izgradnji. Klesao je i zidao zidove donosio je kamenja i uporno radio sve dok crkva nije bila ozidana do kraja jer je znao da ima dovoljno snage da pomogne. Kako u tjelesnom tako i u duhovnom smislu, Didak je bio osjećajna osoba, njegovo plakanje uglavnom izražava suosjećanje prema drugoj osobi. Didak je bio izričito inteligentna osoba, završio je pučku školu za jednu školsku godinu, škole je završavao s odličnim uspjehom. Iako je Didak bio izričito inteligentan, uvijek imao svoje mišljenje i stav, često je tražio mišljenja i rado primao savjete od drugih. Fra Didak je održavao tečajeve

opismenjavanja, te je 200 žitelja u kratkom vremenu opismenio. No meni je jedna od zanimljivijih Didakovih karakteristika njegova odlučnost i upornost, to što se nije predavao i odustajao kada stvari postanu teže i kompliciranije. Čežnja za usavršavanjem ga je odvela do uspjeha. Didak je kao i svi mi ostali pravio pogreške i imao grijehe. Zato je jedna od važnijih Didakovih karakteristika bila samokritičnost, on je mogao sebe pogledati na zrcalu i vidjeti svoje pogreške. No ono što je Didaka činilo još i boljom osobom je što je priznao svoje greške i tražio oprost za njih. Fra Didak je jako volio svoj narod, borio je se za bolji odnos države prema školstvu, za školovanje žena, za bolji odnos države prema hercegovačkom svećenstvu, protiv zapostavljanja hercegovačkog seljaka, za pravednu cijenu duhana. No on se nije samo borio protiv nepravde za svoj narod već je tokom prvog svjetskog rata u godinama gladi spasio oko sedamnaest tisuća hercegovačke djece od sigurne smrti od gladi. Tokom prvog svjetskog rata došlo je do suše, ljudi su umirali od gladi, jeli su kozlac, biljka koja raste na okrajcima ledina, vrlo gorka i smrdljiva, kozlac se obično kuhao za stoku. Kada je Fra Didak Buntić vidio šta se događa i kako će ta djeca sigurno umrijeti odlučio je pomoći toj djeci. Ne gledajući vjeru ni naciju djece organizirao je odlazak djece u Slavoniju i Srijem gdje im je našao privremene obitelji koje su ih bile spremne primiti i dobro se brinuti o njima. Hercegovačka djece bila su otrgnuta od svojih obitelji, a fra Didak se pobrinuo da djeca bez velikih posljedica budu odvezena u Slavoniju u svoje nove domove kod novih obitelji. Kada su sva djeca bila smještena na otvorenim vagonima, dao je djeci po suhu smokvu i suhu šljivu, smatrao je da će izdržati put s obzirom na energetske vrijednosti tog voća i rekao im da polako žvaču. Kada su djeca napokon iz Čapljine došla do Slavonije, sva su djeca izravno iz vagona išla u veliku prostoriju, u kojoj su ih kupale žene iz Slavonije. Fra Didak je vodio računa da braća i sestre budu skupa u istoj kući, a Slavonci su morali uzeti dijete koje je po redu, a kasnije su svu djecu spojili pa su se skupa igrali. Fra Didak je rekao da djeca ne jedu krutu hranu prva tri dana, no jedan od domaćina nije imao srca ne dati djetetu od šest godina mrsne vode, pa je dijete umrlo od zapletaja crijeva. Kasnije nakon nekog vremena djeca su se navikla na život u Slavoniji i bilo im je jako lijepo. Zanimljiv je način kako su slavonski seljaci testirali poštenje hercegovačke djece. Domaćin bi slučajno izgubio ili bacio nekoliko novčića, prateći što će se dogoditi. Htjeli su vidjeti hoće li djeca pokupiti novac. Sva djeca su čuvala taj novac, pa su ga vratili kad bi domaćin došao. Mnogo puta su djeca vidjela kako se domaćini pričaju o djeci i njihovoj čestitosti, što je bio rezultat Fra Didakovih pučkih škola. Kad su prošle godine gladi, roditelji su dolazili po djecu, no mnogi su bili

toliko traumatizirani kozlacom i kašom od kostjele i uvjetima pod kojim su bili prisiljeni živjeti, da su iz straha odbijali vratiti se u Hercegovinu. Neki su roditelji zvali i dolazili po djecu da dođu više puta, morali su ih uvjeravati da u Hercegovini sada ima žita, da imaju što jesti. Ta su djeca ostala u Slavoniji cijeli život. Tako se rodila neraskidiva veza između Slavonije i Hercegovine. Fra Didak Buntić je svojim djelima ušao u jedan dio povijesti Hercegovine koji treba čuvati, njegovati i prenositi na naredne generacije. Didakovi dani su nastali 2004. godine, a među najzaslužnijim za to je fra Marinko Šakota. Fra Marinko je prvi put došao u župu Gradniće gdje se više upoznao sa likom fra Didaka Buntića. Shvatio je da je on zapravo jako važan čovjek za cijelu Hercegovinu, a onda je htio da ga i drugi ljudi upoznaju. Tako su pokrenuti Didakovi dani kako bi se ostali upoznali s njegovim likom i djelima, ali i kako bi ih inspiriralo da budu kreativni kao on, da potakne u mladima talente kako bi ih oni razvijali za dobro naroda i crkve.

U Gradničima 5. listopada 2004. godine su se održali prvi Didakovi dani, po namisli fra Marinka Šakote, Župnika. Trajali su 3 dana.

Prvi dan se održalo svečano otvorenje manifestacije ispred spomen-obilježja fra Didaku na Paoči, okupljanje i rad akademskih slikara skupine „Didak“, sveta misa i otvorenje izložbe starih fotografija o fra Didaku.

Drugi dan je bilo proglašenje pobjednika s natječaja za najbolji dječji rad. Nastupali su glazbeni brojevi glazbene škole fra Didaka Buntića, Čitluk, potom je bila večer pjesništva o fra Didaku Buntiću i koncert klasične glazbe.

Treći dan je bilo otvorenje športskog centra „fra Didak Buntić“, otvorenje športskog centra „fra Didak Buntić“ kod škole u Gradničima, otvorenje izložbe slika akademskih slikara skupine „Didak“ te koncert mješovitog zbora „pro musica“ iz Mostara.

Didakovi dani se održavaju svake godine u fra Didakovoj rodnoj župi Gradnići. Svake se godine na drugačiji način i kroz drugačije poruke pokušava što bolje opisati i prikazati jedna predivna osoba sa još ljepšim srcem. Didakova djela su inspirirala mnogo pjesnika da napišu pjesme, mnogo autora da napišu knjige, mnogo slikara da naslikaju naš predivni rodni kraj Hercegovinu, no nije on samo njima bio inspiracija, fra Didak je

inspirirao mnoge ljude da počnu raditi na sebi i brinuti se o sebi i o duhovnom dijelu života i o vjeri.

Život i djela fra Didaka Buntića zasigurno su ostavili duboki trag pogotovo na teritoriju Hercegovine i ideja oživljavanja i sjećanja na njegove misli su urodile plodom. Kada sam vidjela ovaj natječaj prva inspiracija mi je bio upravo on, njegova djela imanifestacija Didakovi dani, već od najranijeg djetinjstva rado sam posjećivala, a kasnije i učestvovala u njima. Zahvaljujem se Ministarstvu nauke i sporta što na ovakav način čuvaju naše naslijeđe i što sam ovo lijepo sjećanje, preneseno na papir, imala priliku podijeliti sa drugim ljudima.

